

DEDE KORKUT DESTANLARI VE JAPON MASALLARINDA GEÇEN BAZI MOTİFLERE
DAİR

Doç. Dr. Yusuf AVCI*

Arş. Gör. Dr. Gamze ÇELİK**

Minako TAKAHASHI***

ÖZ

Aynı dil ailesine sahip olan Japon ve Türk toplumunun edebî ürünlerinin incelenmesi, bu iki toplumun kültürel birçok benzerliklerini ve farklılıklarını ortaya koyabilir. Bu araştırmanın amacı, Dede Korkut destanlarıyla Japon masallarını inceleyerek çocuk sahibi olma, inanç, musiki ve ad alma motiflerinin benzerliklerini ve farklılıklarını ortaya çıkarmaktır. Bu amaç için Dede Korkut destanları ve Japon masallarındaki çocuk sahibi olma ve statü motifi, inanç motifi, musiki motifi ve ad alma motifinin nasıl işlendiği belirlenerek karşılaştırılmıştır. Japon masalları ve Dede Korkut destanlarının seçilmesinin nedeni, kültürel yönden bahsi geçen motiflerin her iki metinde de milleti üst düzeyde temsil etmesidir. Bu araştırmayı gerçekleştirmek için, Japon Masalları Propp'un "masalları inceleme kuramı"na göre incelenmiş ve Dede Korkut destanları incelenirken ise doküman analizi yönteminden yararlanılmıştır. Ayrıca karşılaştırmalı edebiyat inceleme yönteminden yararlanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre; Japon masalları ve Dede Korkut destanlarında anlatılanlara göre her iki millette de çocuk sahibi olma statü göstergesidir. Kahramanlar zorluklarla karşılaştıklarında inançlarına sığınmaktadır. Japonların "koto" ve "samisen" gibi kültürel müzik aletleri masallarda yer alırken, Dede Korkut destanlarında "kopuz" önemli bir yer tutar. Her iki toplumda da ad alma önem taşımaktadır. Dede Korkut destanları ve Japon masalları karşılaştırıldığında, iki toplum bir çok yönden benzer özelliklere sahiptir. Çocuk sahibi olmaya verilen önem, inanç, musiki, ad alma motifleri incelendiğinde ortak bazı değerler görülmektedir. Bundan sonraki yapılacak olan çalışmalarda, bu iki toplumun edebiyatının başka yönlerden karşılaştırılması ile ilgili çalışmalar devam edebilir. Böylece birbirinden farklı uzak coğrafyalarda ama birçok ortak değeri olan iki toplum olarak kültürel ilişkiler geliştirme potansiyeline sahiptirler.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Dede Korkut destanları, Japon masalları, karşılaştırmalı edebiyat, Propp masal analizi.

AN ANALYSIS ON DEDE QORQUD EPICS AND SOME MOTIFS IN JAPANESE

FAIRY TALES

ABSTRACT

Examining the literary works of Japanese and Turkish communities, which have the same language family, can present many similarities and differences of these two societies. The purpose of this research is to reveal the Dede Qorqud epics and Japanese fairy tales by examining the similarities and differences in terms of having children, belief, music and name taking. For this purpose, how to have a child and status motif, belief motif, music motif and naming motif in Dede Qorqud epics and Japanese tales were determined and compared. The

* Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi/Eğitim Fakültesi/Türkçe Eğitimi Bölümü/ yusufavci@comu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-9837-8890>

** Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi/Eğitim Fakültesi/ Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümü/ gamzecelik@comu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-1683-2349>

*** Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi/Lisansüstü Eğitim Enstitüsü/Coğrafya Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı/ mina_sylvie@hotmail.com, 0000-0002-3969-9854

reason for choosing Japanese fairy tales and Dede Qorqud epics is that the motifs mentioned culturally represent the nation at a high level in both texts. To carry out this work, Japanese tales were studied according to Propp's "fairy tales study theory". While analyzing Dede Qorqud epics, document analysis method was used. Besides, comparative literature analysis was used in the study. According to the results of the research, in both Japanese fairy tales and Dede Qorqud epics, having children is a status indicator. It was seen that Heroes take refuge in their beliefs when faced with difficulties. While Japanese cultural musical instruments such as "koto" and "samisen" take place in the fairy tales, the "kopuz" is prominent instrument in Dede Qorqud epics. Naming is important in both communities. When Dede Qorqud epics and Japanese fairy tales are compared, two communities have similar characteristics in many ways. When the importance given to having a child, belief, music and naming motives are examined, some common values can be seen. In future studies, studies on comparing the literature of these two societies from other aspects may continue. In this way, there is a potential to develop cultural relations as two societies in distant geographies that have many common values.

Keywords: Culture, Dede Qorqud epics, Japanese fairy tales, comparative literature, Propp tale analysis.

Giriş

Bir yazılı metnin edebiyat eseri statüsü kazanabilmesi için, okuyucuyu derinden etkilemesi, okuyucuda sarsıcı bir etki yaparak, onda bir iz bırakması beklenmektedir. Edebi eserler, toplumun aynası olma işlevi görmektedir. Bir edebi eserde o dönemin kültürel özelliklerini bulmak da mümkündür. Bu nedenle esasında edebi ürünler toplumların kültürel belleği gibidir. Karşılaştırmalı edebiyat, farklı toplumların edebi eserlerinin incelenmesini sağlayarak, toplumların kültürel ilişkilerini ortaya koymaktadır. Doğu ve batı arasında bir köprü olan Türk kültürü ile doğunun merkezi olarak görülen Japon kültürünün edebi ürünleri arasında benzerliklerin ve farklılıkların belirlenmesi, kültürel ilişkilerin ortaya konulması için önem taşımaktadır.¹

Japonya manasındaki Nippon ya da Nihon (日本) kelimeleri "güneşin kökeni" demektir. Kelimelerin kanjilerine bakılacak olursa nichu (日) "güneş" veya "gün", hon (本) ise "temel" veya "orijin" olarak ifade edilebilir. Japonya için "güneşin yükseldiği ülke" demek yanlış olmayacaktır (Frédéric 202'den akt: Yaşkan 2020:6).

Japonlara yönelik olarak çevre ülkelerinden hareketle çeşitli tanım ve yaklaşımlar geliştirilmiştir. Çinliler tarafından Japonlar için "garip" "farklı" "cüce" anlamlarına gelen Wa (倭) hecesi kullanılmıştır ancak, 7. yüzyıla gelindiğinde Japonlar artık kendilerini Çin karşısında yükselen bir millet olarak yetiştirmişlerdir. Bundan dolayı da kendi ülkeleri için Nihon (日本) ismini vermişlerdir. (Jay 1996'dan akt: Yaşkan 2020:7).

Doğuda olduğu gibi batı ülkeleri için de Japonya ilgi çekici bir ülke olmuştur. 13. yüzyılda Çin'de Moğol hükümdarlarının yönetiminde hizmet eden Marco Polo, Japonya isminin Venediklilerin hiçbir zaman ziyaret etmedikleri denizaşırı bir ülke için kullanıldığını öğrenmiştir. Avrupa'daki anılarının bir çevirisinde bir yazıcı, bu çeviriyi Şipango veya Zipango'ya benzetmiştir. Zaman içinde bu isimlendirmeler "Japonya"

¹ Dede Korkut destanları, destandan halk hikâyesine geçiş döneminin ürünleridir. Bununla birlikte, içerisinde bazı masal öğelerini de barındırdığı bilinmektedir. Bu nedenle tür olarak farklı olsalar da, Japon masallarındaki motiflerle karşılaştırılabileceği düşünülmüştür.

olarak Latinceye girmiştir. Çinlilerden başlayarak, Japonlar ve Batılılar bu ülke için kendi ilgili terminolojilerini benimsemişlerdir (Meyer 2014:11).

Zaman içinde kendi varlığını hem doğuda hem de batıda kabul ettiren Japonlar, kültürel yönden de farklı bir yapıya sahiplerdir. Günümüzde de kültürel özelliklerini korumaya çalışan bir toplumdur. Eski Shinto dilinde tabiat kuvvetleri, dağ, nehir, pınar, taş gibi insan için önemli ve tehlikeli olan şeyler doğrudan doğruya ilâh olarak kabul ediliyordu. Halk bütün bunlara tapıyordu. Daha sonra bunlar şahsi ilâhlar şeklinde düşünülüyordu. Bu ilâhlar her yerde vardı, isimleri de farklıydı. Ziraat yapan halk, örneğin pirinç ilâhı gibi, kendi çevrelerinde yakın ilişkilerde olan ilâhlara tapıyordu (Eberhard 1992: 31).

Japon inancı ve kültürüyle şekillenen anlatılarda olduğu gibi, Türk kültürü de geçmişten günümüze ulaşan zengin bir birikime sahiptir. Tarihsel süreç içerisinde Türk tarih, kültür ve medeniyetinin Bozkır kültürü, İslâm kültürü ve Batı kültürünün etkisiyle şekillendiği bilinmektedir. Dünya tarihinde ses getiren birçok olayda Türklerin payı vardır. Türkler, bugünkü Avrupa milletlerinin ortaya çıkmasında önemli bir etkisi olan Kavimler Göçü'nün başlamasında etkili olmuştur. İstanbul'u fethetme başarısını ilk kez göstererek Doğu Roma İmparatorluğu'nun sona ermesini ve bir dönemin kapanıp yeni bir dönemin başlamasını sağlamıştır. 20. yüzyılın başlarına gelindiğinde, dünyanın en güçlü sömürgeci devletlerine karşı ilk kez bağımsızlık kazanan bir millet olmuştur (Yılar 2020:30). Türk kelimesi "kuvvetli" demektir. Aslı "Türük" olan bu kelime M.S. 8. asırda "Türk" şeklinde kullanılmaya başlanmıştır. Başlangıçta Türk denilince bugün kullanılan manâsıyla Türkçe konuşan kavimlerden sadece birinin adı olduğu düşünülmekteydi. M.S. 6. asır ortalarında Göktürkler, Türkçe konuşan kavimlerin başına geçmiştir. Böylece bütün Türklere bu ismin verilmeye başladığı görülmektedir (Güngör 1992: 12; Togan 1981:37).

Bu araştırmada Japon masalları ve Dede Korkut destanları çocuk sahibi olma, inanç, musiki ve ad alma motifleri yönlerinden karşılaştırılmaya çalışılacaktır. Böylece iki farklı toplumun kültürel ilişkileri ortaya konulmak istenmektedir. Böyle bir araştırma Japon ve Türk toplumunun aynı dil ailesine sahip olması yönünden ortaklığının, edebi ürünlerinin bazılarında da bulunduğunu göstermesi açısından önem taşımaktadır.

1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Dede Korkut destanlarını ve Japon masallarını inceleyerek bu iki toplumun kültürel yönden benzerliklerini ve farklılıklarını ortaya çıkarmaktır. Yei Theodora Ozaki'nin Japon Masalları araştırmacılar tarafından incelenirken, bu masallardaki çocuk sahibi olma, inanç, musiki ve ad alma motiflerinde Dede Korkut destanlarıyla benzerlikleri olduğu görülmüştür. Dede Korkut destanlarının, destandan halk hikayesine geçiş döneminin ürünleri olduğu, bununla birlikte içerisinde bazı masal öğelerini de barındırdığı bilinmektedir. Dede Korkut destanlarında da masal özellikleri olan olağanüstü olaylara yer verildiği için, bu metinlerin karşılaştırılması uygun görülmüştür. Bu nedenle de karşılaştırmalı bir araştırma yapılmasının alana katkı sunacağı düşünülmüştür.

Japon masallarında genellikle budizmin etkisi göze çarpmaktadır. Buna bir örnek olarak, Chujo-hime (中将姫) ya da Hase Hime (?753-?781) adıyla bilinen prensesin masalı gösterilebilir. Hase Hime Japon halk masalları içinde önemli bir yere sahiptir. Budist mucize hikâyelerinin en bilinen ve en sevilenlerinden birisini temsil etmektedir. Budist ilkelerinin ve temellerinin anlatıldığı bir masaldır. Japon ideolojisinin temel unsurlarını içerdiği için Japonlar için ilgi çekicidir (Askhenazi 2003:130).

Türkler tarih boyunca farklı dinlere ilgi duymuşlardır. Böğü Kağan VIII. yüzyılın ortalarında Uygur Devleti zamanında Maniheizm'i kabul etmiştir. Ancak Türkler kendi toplum yapılarına uymayan dinleri uzun süreli olarak kabul etmemişlerdir. Maniheizm ve Budizm buna örnek gösterilebilir (Aydın 1997:5). Türklerde, kağanın mistik bir gücü olduğundan, kağan bir dini kabul ettiği zaman, halk da kitleler halinde bu dini benimsemiştir. İslamiyet'in yayılmaya başladığı dönemlerde bile, bir Türk boyu Budizm'i seçmişken, başka bir Türk boyunun Gök Tanrı inancını sürdürdüğü görülmüştür (Öztürk 2013: 336). Bu araştırmada Dede Korkut boyları incelendiğinden, araştırma destanın olduğu ve İslamiyet'e geçiş dönemi olan 7., 8. ve 9. yüzyıllarla sınırlı tutulmuştur.

Bu amaçla aşağıdaki alt problemlere cevap bulunmaya çalışılmıştır:

1. Japon masallarında ve Dede Korkut destanlarında geçen çocuk sahibi olma ve statü motifi nasıl işlenmiştir?
2. Japon masallarında ve Dede Korkut destanlarında geçen inanç motifi nasıl işlenmiştir?
3. Japon masallarında ve Dede Korkut destanlarında geçen musiki motifi nasıl işlenmiştir?
4. Japon masallarında ve Dede Korkut destanlarında geçen ad alma motifi nasıl işlenmiştir?
5. Japon masallarında ve Dede Korkut destanlarında bazı kültürel değerler nasıl işlenmiştir?

2. Yöntem

Bu araştırmada Dede Korkut destanlarında ve Japon masallarında bulunan çocuk sahibi olma ve statü motifi, inanç motifi, musiki motifi ve ad alma motifi nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemiyle tespit edilmiştir.

Japon masalları Propp'un masalları inceleme kuramına göre önce analiz edilmiştir. V. Propp'a göre; kişilerin eylemleri, masalların temel bölümleridir. Her eylemin, anlatının akışı içindeki yerini dikkate alarak belirlemek önemlidir. Tüm bunların sonucunda da Propp bazı işlevler belirlemiştir (Propp 2017:XI). Bu araştırmada Propp'un bu çalışması esas alınarak karşılaştırmalar yapılacaktır.

3.1. Örneklem

Araştırmanın evreni Japon anlatıları ve Türk anlatılarıdır. Bu evrenin içinden Yei Theodora Ozaki'nin Japon Masalları, Türk anlatılarından da Dede Korkut destanları örnekleme oluşturmaktadır.

Bu araştırmada Dede Korkut destanlarında ve Japon masallarında kültürel yönden benzerlikler ya da farklılıklar olup olmadığı araştırılmak istenmiştir. Bu nedenle, örneklem belirlenirken Japon masallarının incelendiği kitaptan sadece kültürel özellikler içinde sayılabilecek; çocuk sahibi olma ve statü, inanç, musiki ve ad alma ile ilgili bölümler bulunan masallar araştırmaya dahil edilmiştir. Dede Korkut destanlarında da aynı şekilde bu kültürel özelliklerin yer aldığı bölümler seçilmiştir. Bu motiflerin hem Dede Korkut destanlarında hem de Japon masallarında işlenmiş olduğu görüldüğü için, sadece bu motiflerle sınırlandırılması uygun görülmüştür. Ayrıca bu motiflerin nasıl işlendiği incelenerek, iki toplum arasında kültürel benzerliklerin ve farklılıkların tespit edilmesine çalışılmıştır.

İncelenen Japon Masalları; Lord Pirinç Çuvalı, Kesik Dilli Serçe Kuşu, Genç Balıkçı Urashima Taro'nun Öyküsü, Çiftçi ile Porsuk, Altın Çocuk Kitaro'nun Maceraları, Prenses Hase'nin Öyküsü, Ölmek İstemeyen Adamın Öyküsü, Bambu Kesicisi ile Ay Çocuk, Matsumaya'nın Aynası ve Adachigahara'nın Cüce Cini'dir. Dede Korkut destanları ise; Dirse Han Oğlu Boğaç Han Boyunu Beyan Eder, Salur Kazanuñ Evi Yağmalandığı Boyunu Beyan Eder, Kam Büre Beg Oğlu Bamsı Beyrek Boyunu Beyan Eder, Kazan Beg Oğlu Uruz Begüñ Tutsak Olduğu Boyu Beyan Eder, Duha Koca Oğlu Deli Dumrul Boyunu Beyan Eder, Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı Boyunu Beyan Eder, Kazılık Koca Oğlu Yegenek Boyunu Beyan Eder, Basat Depe Gözü Öldürdüğü Boyu Beyan Eder, Begil Oğlu Emrenüñ Boyunu Beyan Eder adlı anlatılar incelenmiştir.

3.2. Verilerin Analizi

Japon masalları Propp'un masal inceleme yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Masalda dikkat çekici bir bilgi edinme sistemi bulunmaktadır. V. Propp'a göre; kişilerin eylemleri, masalların temel bölümlerini oluşturmaktadır. V. Propp bu eylemleri, kişilerin her masalda sürekli değişebilen özelliklerinden ayrı tutmuştur. Eylemler, anlatının akışı içindeki yeri dikkate alarak tespit edilmelidir. Bu incelemelerin ışığında Propp otuz bir işlev saptamıştır. Bunlar; uzaklaşma; yasaklama; yasağı çiğneme; soruşturma; bilgi toplama; aldatma; suça katılma; kötülük (eksiklik); aracılık (geçiş anı); karşıt eylemin başlangıcı; gidiş; başışçının ilk işlevi; kahramanın tepkisi; büyülü nesnenin alınması; iki krallık arasında yolculuk (bir kılavuz eşliğinde yolculuk); çatışma; özel işaret; zafer; giderme; geri dönüş; izleme; yardım; kimliğini gizleyerek gelme; asılsız savlar; güç iş; güç işi yerine getirme; tanı(n)ma; ortaya çıkarma; biçim değiştirme; cezalandırma; evlenme şeklinde belirlenmiştir (Propp 2017:11-71).

Dede Korkut destanlarının analizinde nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme tekniği kullanılmıştır. Dede Korkut'ta geçen on bir anlatı analiz edilmiştir. Araştırmanın verileri içerik analiziyle tespit edilmiştir. İçerik analizinden dokümanlardaki içeriğe ilişkin tekrarlanabilen bilgileri tespit etmekte ve geçerli çıkarımlarda bulunmakta kullanmak için yararlanılmaktadır (Krippendorff 2004). Genel olarak roman ve ders kitapları gibi yazılı materyallerin incelenmesiyle gerçekleştirilmektedir (Marshall ve Rossman 2006).

Verilerin analizi için karşılaştırmalı edebiyat biliminden de yararlanılmıştır. Karşılaştırmalı analizde, sadece konular değil, konuların bileşenleri de birbiriyle karşılaştırılır. Karşılaştırmalı analizin amacı, karşılaştırılacak konuların benzer ve farklı

yönlerini tespit etmektir. “Gerçek, kıyasla anlaşılır” sözü temel ilkesidir. Bilim ve uygulamanın her alanında karşılaştırma yöntembilimi incelemeleri önem taşımaktadır. Karşılaştırma yöntembiliminin anlamı, mahiyeti ve fonksiyonlarının daha iyi anlaşılabilmesi için belirgin bilimsel-uygulamalı temeller de bulunmaktadır (Xallıyeva 2020: 9).

3. Bulgular

Tablo 1: Dede Korkut Destanları ve Japon Masallarında Çocuk Sahibi Olma ve Statü

Dede Korkut Destanları	Japon Masalları
<p>Dirse Han Oğlu Boğaç Han Boyunu Beyan Eder</p> <p>“Kimüñ ki oğlu kızı yok kara otağa konduruñ, kara keçe altına döşeñ, kara koyun yahnısından önüne getürüñ, yerise yesün, yemez ise dursun gitsün, demişidi. Oğlu olanı ağ otağa ve kızı olanı kızıl otağa konduruñ. Oğlu kızı olmayanı Allah Taâlâ kargayuptur, biz dağı kargaruz belü bilsin, demişidi (Gökyay 2007: 25).</p>	<p>Prenses Hase'nin Öyküsü:</p> <p>Prenses ve eşinin çocukları olmadığı için, büyüklerine danışarak Hase'nin Merhamet Tanrıçası'nın tapınağı olan Hase-no-Kwannon'a bir haç yolculuğu yapmaya karar verirler. “İnanışlarına göre, Merhamet Tanrıçası Kwannon en ihtiyaç duydukları anda ölümlülerin dualarına muhakkak karşılık vermiş.” (Ozaki 2020: 88).</p>
<p>Dirse Han Oğlu Boğaç Han Boyunu Beyan Eder:</p> <p>“Dirse Han dişi ehlinün sözüyle ulu toy eyledi, hacet diledi. Atdan aygır, deveden buğra, koyundan koç kırdurdu. İç Oğuz, Taş Oğuz beglerin üstüne yığnak etdi; aç görse doyurdu, yalın görse donatdı; borçluyu borcundan kurtardı, değe gibi et yığdı; göl gibi kırmız sağdurdu. El getürdüler, hacet dilediler, bir ağzı dualının alkışıyla Allah Taâlâ bir iyâl verdi, hatunu hamile oldu. Bir nice müddetden sonra bir oğlan doğurdu; oğlanı dayalara verdi, saklatdı (Gökyay 2007: 27).</p>	
<p>Kam Büre Beg Oğlu Bamsı Beyrek Boyunu Beyan Eder:</p> <p>“Menüm dağı oğlum olsa, Han Bayınduruñ karşusun alsa, dursa, kulluk eylese; men dağı baksam, sevinsem, kıvansam,</p>	

güvensem, dedi.”

(Gökyay 2007: 59)

Tablo 1’de Dede Korkut destanları ve Japon masallarında çocuk sahibi olma ve statüye verilen önemin geçtiği bölümler görülmektedir. Hem Türk toplumu hem de Japon toplumu için çocuk sahibi olmak önemlidir. Aslında burada çocuk sahibi olma motifinin temel vurgusu, harekete geçirici bir başlangıç yapısı barındırmasıdır. Kahramanlar, çocuk sahibi olarak toplumda bir statü kazanmakta ve bir olgunluğa ulaşmaktadır.

“Dirse Han Oğlu Boğaç Han Boyunu Beyan Eder” adlı hikâyede Bayındır Han’ın düzenlediği yemeğe giden Dirse Han’a kara otağda yer verilmiştir. Oğlu olanı ak otağa, kızı olanı kızıl otağa, oğlu kızı olmayanı kara otağa almaları Dirse Han’ın çok gücüne gider. Çocuk sahibi olabilmek için adaklar adar, dualar eder. En sonunda da Allah dualarını kabul ederek ona bir evlat verir. Yine Japon masallarından “Prenses Hase’nin Öyküsü”nde de prenses ve eşinin çocukları olmadığı için, büyüklerine danışarak Hase’nin Merhamet Tanrıçası’nın tapınağı olan Hase-no-Kwannon’a bir haç yolculuğu yapmaya karar verirler. Onlar da dualar ederek bir evlat sahibi olurlar.

Boğaç Han doğunca babası için bir gurur kaynağı olmuştur. Ayrıca toplumsal yönden statü de kazanır. Bir oğlu olduğu için ak çadıra oturmaya hak kazanmıştır. Bayındır Hanın ordusuna katılmaya da yine hak kazanmıştır (Gökyay 2007: 25). Dede Korkut destanlarından Kam Püre Oğlu Bamsı Beyrek Boyunda da çocuk sahibi olmanın önemi üzerinde durulmaktadır. Kam Püre çocuğunun olmamasına üzülmemektedir. Kam Püre de; “Menüm dağı oğlum olsa, Han Bayınduruñ karşusun alsa, dursa, kulluk eylese; men dağı baksam, sevinsem, kıvansam, güvensem” (Gökyay 2007: 59) diyerek üzüntüsünü dile getirmiştir. Çocukların soy açısından taşıdığı önem toplumsal yapı yönünden değer görmektedir. Çünkü çocuklar geleceğe yapılan en temel ve önemli bir yatırım olarak kabul edilmektedir. Geçmişten günümüze, kültürümüzde çocuk olgusunun bu bağlamda değerlendirildiği Dede Korkut destanlarında da görülmektedir (Özdemir 2018:218).

Japon masallarında Prenses Hase’nin öyküsünde çocuk sahibi olamayan çiftin, dualar ederek, adaklar adayarak çocuk sahibi olduğu görülmektedir. Bu onlar için büyük bir mutluluk olur (Ozaki 2020: 88). Görüldüğü gibi Japon toplumu için de çocuk sahibi olabilmek toplumsal hayatta önem taşımaktadır.

Tablo 2: Dede Korkut Destanları ve Japon Masallarında İnanç

Dede Korkut Destanları	Japon Masalları
Dirse Han Oğlu Boğaç Han Boyunu Beyan Eder:	Prenses Hase’nin Öyküsü “İnanışlarına göre, Merhamet Tanrıçası

Atdan aygır, deveden buğra, koyundan
koç öldürgil;

İç Oğuzuñ, Taş Oğuzuñ beglerin üstüne
yığnak etgil,

Aç görsen doyurgıl; yalıncağ görseñ
donatgil;

Borçluyu borcundan kurtargıl;

Depe gibi et yığ; göl gibi kırmız sağdur;

Ulu toy eyle, hacet dile, dua etdür,

Ola kim bir ağzı dualınuñ alkışıyla

Tañrı bize bir yetmen iyal vere, dedi
(Gökyay 2007: 27).

Kwannon en ihtiyaç duydukları anda
ölümlülerin dualarına muhakkak karşılık
verirmiş.” (Ozaki 2020: 88).

Dirse Han Oğlu Boğaç Han Boyunu Beyan Eder:

“El getürdüler, hacet dilediler, bir ağzı
dualının alkışıyla Allah Taâlâ bir iyal
verdi, hatunu hamile oldu. Bir nice
müddetden sonra bir oğlan doğurdu;
oğlancuğunu dayalara verdi, saklatdı
(Gökyay 2007: 27).

Prenses Hase'nin Öyküsü:

“Prens Toyonari ve karısı, uzun bir
yolculuktan sonra Kwannon tapınağına
varırlar. Orda kaldıkları uzun süre
boyunca her gün Tanrıça Kwanon'a dua
ederler, onlara bir çocuk vermesi için
adaklar sunarlar.” (Ozaki 2020:88).

Kam Büre Beg Oğlu Bamsı Beyrek Boyunu Beyan Eder:

“Menüm dağı oğlum olsa, Han Bayınduruñ
karşusun alsa, dursa, kulluk eylese; men
dağı baksam, sevinsem, kıvansam,
güvensem, dedi.”

(Gökyay 2007: 59)

Prenses Hase'nin Öyküsü:

“Bunca yıllık kederden sonra bu kız
çocuğu, ailenin yüreğine bir güneş gibi
doğmuş. Onlara bu lütfu bahşedenin
Kwanon olduğunu düşünerek, kızlarına
Hase-Hime adını koymuşlar, bundan
böyle ona Prenses Hase diye
sesleneceklermiş. Ailesinin sevgi ve
şefkatiyle büyüyen bebek, güzeller güzeli
bir prenses olmuş.” (Ozaki 2020:88).

Kazan Beg Oğlu Uruz Begüñ Tutsak Olduğu Boyu Beyan Eder

“Kuru kuru çaylara su saldum

Prenses Hase'nin Öyküsü:

“Kyoto'daki bir Budist tapınağında, bugün
bile saklanmakta olan bir parça nakış

Kara donlu dervişlere nezir verdüm
 Yanım ala bakduğumda konşuma eyü
 bakdum
 Umanına usanına aş yedürdüm
 Ac görsem doyurdum, yalıncağ görsem
 donatdum
 Dilek ile bir oğulu gücile buldum.” (Gökyay
 2007:99)

**Kam Büre Beg Oğlu Bamsı Beyrek
 Boyunu Beyan Eder:**

“Böyle degeç kalın Oğuz begleri yüz göge
 tutdular, el kaldurup dua eylediler. Allahu
 Taâlâ saña dağı bir oğul versün, dediler.
 Ol zamanda beglerüñ alkış, karkış,
 karkış idi. Duaları müstecab olurıdı.”
 (Gökyay 2007:59).

**Kam Büre Beg Oğlu Bamsı Beyrek
 Boyunu Beyan Eder:**

“Çalarısañ elüñ kurusun, dedi. Hak
 Taâlânun emriyle Delü Karçaruñ kılıç
 tutan eli yukaruda asılı kaldı. Zira Dede
 Korkut velayet ıssı idi. Dilegi kabul oldu.”
 (Gökyay 2007:66)

**Kam Büre Beg Oğlu Bamsı Beyrek
 Boyunu Beyan Eder:**

Bay Büre Beg çocuğı olmadığı için
 üzülür: “Han Kazan, nice ağlamayayın,
 nice buzlamayayın? Oğulda ortacum yok,
 kardaşda kaderim yok. Allah Taâlâ meni
 kargayupdur. Begler, tacum tahtum için
 ağlaram. Bir gün ola düşem ölem,
 yerümde yurdumda kimsem kalmaya, dedi
 (Gökyay 2007:59).

**Kam Büre Beg Oğlu Bamsı Beyrek
 Boyunu Beyan Eder:**

“Bay Bican Beg dağı yerinden örü durdu;
 aydur; Begler, menüm dağı hakkıma bir

vardır. Lotus köklerinden alınan ipeksi
 ipliklerle üzerine bir Buda figürü işlenmiş
 olan bu güzel el işinin, bizzat güzel
 Prenses Hase tarafından yapıldığı
 söylenir.” (Ozaki 2020:87-100).

dua eylen, kim Allahu Taâlâ maña bir kız vere, dedi” (Gökyay 2007:59)

Kazan Beg Oğlu Uruz Begüñ Tutsak Olduğu Boyu Beyan Eder:

“Kazan Beg gördü ki kâfir katı yaklandı, atından yere indi. Arı sudan abdest aldı, ağ alnın yere kodu, iki rekât namaz kıldı. Adı görklü Muhammedi yâda getürdü.” (Gökyay 2007:96).

Kazan Beg Oğlu Uruz Begüñ Tutsak Olduğu Boyu Beyan Eder:

“Kazan konur atından yere indi. Akub giden arı sudan abdest aldı, ağ alnını yere kodu, iki rekât namaz kıldı. Ağladı, kadir Tañrıdan hacet diledi.” (Gökyay 2007: 106).

“El getürdüler, hacet dilediler, bir ağzı dualının alkışıyla Allah Taâlâ bir iyâl verdi, hatunu hamile oldu. Bir nice müddetden sonra bir oğlan doğurdu; oğlançuğunu dayalara verdi, saklatdı (Gökyay 2007: 27). Bu sözler “Dirse Han Oğlu Boğaç Han Boyunu Beyan Eder” adlı destanda geçen bir bölümdür. Dede Korkut destanlarında geçen inançla ilgili bu bölümde, Dirse Han’ın uzun yalvarışlarının, bekleyişlerinin, dualarının Allah tarafından kabul edildiği görülmektedir. Yine “Kazan Beg Oğlu Uruz Begüñ Tutsak Olduğu Boyu Beyan Eder” adlı destanda Kazan Bey’in atından inerek, bir nehir kıyısında abdest aldığı ve namaz kıldığını görüyoruz (Gökyay 2007: 106).

Dede Korkut destanları 12., 13., 14. yüzyıllarda oluşmuştur (Erbay 2014’den akt: Soyuçok ve Batur 2018: 549). İslam dininin kabul edilmesinin etkileri görülmektedir. Bu geçiş dönemine tanıklık etmesi açısından Dede Korkut destanları ayrı bir öneme sahiptir (Soyuçok ve Batur 2018: 549).

Japon masallarında da inançla ilgili unsurlara yer verildiği görülmektedir. Prenses Hase’nin Öyküsü adlı anlatıda çocuk sahibi olmak isteyen Prens Toyonari ve karısı uzun ve güç bir yolculuk yaparak Kwannon tapınağına giderler. Tanrıça Kwannon’a dua ederler, onlara bir çocuk vermesi için adaklar adarlar (Ozaki 2020:88). En sonunda onların da duaları kabul edilir ve güzel bir kızları olur.

Dede Korkut destanlarında da Japon masallarında da inançla ilgili bölümler tespit edilmiştir. Özellikle çocuk sahibi olmak isterken, kendi inançlarında dua ettikleri görülmektedir. Ayrıca bu dileklerinin gerçekleşmesi için uzun yollar aştıkları ve zorlu zamanlar geçirdikleri dikkat çekmektedir.

Tablo 3: Dede Korkut Destanlarında ve Japon Masallarında Musikî

Dede Korkut Destanları**Uşun Koca Oğlu Segrek Boyunu Beyan Eder:**

“Eger elüñde kopuz olmasaydı ağam başıyıcıñ seni iki pare kılurıdum, der.” (Gökyay 2000’den akt: Kafkasyalı 2015: 181).

Salur Kazan Tutsak Olup Oğlu Uruz Çıkarduğu Boyu Beyan Eder:

“Salur Kazan Tutsak Olup Oğlu Uruz Çıkarduğu” adlı destanda da Kazan Han’a yardım için gelen Oğuz erenleri davul ve nakkareler ile karşılanır (Gökyay 2000: 141).

İç Oğuz Taş Oğuz Asi Olup Beyrek Öldüğü Boyunu Beyan Eder:

“Meger ol gün kâfirlerüñ ağır günleriydi, her biri yemekde, içmekde idi. Beyregi dañı getürüp kopuz çaldururlardı. Beyrek bir yüce çardakda otururıdı, ittifak bezirganları gördü, bildi. Bunları gördüğünde haberleşdi, görelüm Hanum ne haberleşdi, aydur” (Gökyay 2000’den akt: Kafkasyalı 2015: 183).

Dirse Han Oğlu Boğaç Han Boyunu Beyan Eder:

“Benim elimi çözün, kolca kopuzumu elime verin, o yiğidi döndüreyim, ister beni öldürün, ister diriltin, bırakı verin dedi. Elini çözdüler, kolca kopuzunu eline verdiler. Dirse Han oğlancığı olduğun bilmedi, karşı geldi. Söyler görelim hanım ne söyler:” (Ergin 1971’den akt: Kafkasyalı 2015: 183).

Japon Masalları**Lord Piriñ Çuvalı:**

“Kral sarayında Hidesato’yu çok güzel ağırlar. Dansçı Japon balıkları gelir. Üç gümüş sazan onları izler, ellerinde koto ve samisenlerle (Ozaki 2020: 15).”

Prenses Hase’nin Öyküsü:

“Bir gün Prens Hibari Dağları’na ava gider. Orada bir küçük ev görür. Evin içinden şiir okuyan güzel sesli birini duyar. Kim olduğunu merak eder (Ozaki 2020: 97).”

Dede Korkut destanlarında kopuzla önem verildiği görülmektedir. Hikâyelerin geçtiği coğrafya bugün de âşıklık geleneğinin yoğun yaşandığı bölgelerin yer aldığı bir

coğrafyadır. Ozanlar, ilden ile dolaşan haberler getiren kişilerdir. Habercilik fonksiyonları ile kahramanlar arasında iletişim sağlama görevini üstlenirler.

Oldukça hızlı, hareketli ve coşkulu bir hayat süren İç ve Dış Oğuzlarda, sosyal, dinî, askerî ve sanatsal hayat iç içe geçmiştir. Toplumsal hayatta şöenlerin, şenliklerin, düğünlerin, eğlencelerin yapıldığı görülmektedir. Kırk gün kırk gece toy düğün yapılarak eğlenilmektedir. Ozanlar toplum için önem taşımaktadır. Kopuz toplum için kutsaldır. Bir dileğin gerçekleşmesi için dua edilir, adak adanır. Dede Korkut destanlarında İslam dinine geçişin etkisi görülmektedir (Kafkasyalı 2015: 182).

Hikâyelerde bütün kahramanlar elinde kopuzuyla duygularını dille getirmektedir. Elinde kopuzu olan kişiye asla dokunulmaz. Çünkü Türk inanç sisteminde kopuz kutsal sayılmaktadır. Kopuz, hikâyelerde çeşitli roller üstlenerek kahramanlar arasında iletişimi sağlamaktadır.

Türk milleti tarihinin her döneminde saza ve şiire ilgi göstermiştir. Ozanların fonksiyonunun o günden bugüne değişmediği görülmektedir. Değişen sadece isimleri ve çalgıları olmuştur demek yanlış olmayacaktır. Âşık edebiyatının önemli ve temel özellikleri anlatılarda ilk ve ezeli imge olma özelliği taşımaktadır. Türk kültüründe önemli bir gelenek olan âşık edebiyatının ilk şekli bu hikâyelerde karşımıza çıkmaktadır. Saz eşliğinde irticalen söyleme, Beyrek'in düğüne "Deli Ozan" mahlasıyla gelmesi buna örnek olarak gösterilebilir. Ayrıca Banı Çiçek ile atışması âşıklık geleneğinde önemli gelenekler arasındadır (Alsaç 2018:24-25).

Koto; Japonya'ya özgü, arp benzeri telli bir çalgıdır. Samisen ise; Japonya'ya özgü, üç telli bir çalgıdır (Ozaki 2020: 15). Hidasato'yu güzel ağırlamak için, kralın koto ve samisenler çaldırıldığı masalda geçmektedir. Bu da Japonların müziğe önem verdiklerini, misafirlerini memnun edip, güzel vakit geçirmek için de musikiden yararlandıklarını göstermektedir.

Müzik Japonya'da inancın etkisiyle de şekillenmiştir. Prens Hase'nin öyküsünde sıkıntılardan kurtulmak için Hase'nin şiir okuduğu görülmektedir. Kuzeydoğu Hindistan'da doğan Budizm, kısaca Buda olarak anılan Gautama (veya Shakyamuni) Buda'nın (M.Ö. 563?-483?) öğretilerine dayanarak şekillenmiştir. Büyük oranda soyut, felsefi meseleler üzerinde duran Buda'nın bu öğretilerinin geniş kitleler tarafından anlaşılabilirliği benimsenebilmesi gerekmektedir. Bunun için ölümünden sonra yerel dinlerle iç içe geçmesi ve görünür, somut bir formata kavuşmasına da ihtiyaç duyulacaktı. Büyük İskender'in (M.Ö. 356-323) M.Ö. 4. yüzyılda bölgeye düzenlediği seferler bu ortamın yaratılmasına katkıda bulunmuştur. İskender'in yanında getirdiği heykeltıraşlar doğuda rastladıkları bu öğretinin sahibini kendi tarzlarında ete kemiğe büründürmüşlerdir. Onlar ilk Buda heykellerini ortaya çıkarmışlardır. Bu heykeller, kıvrık saçlarından arkaik gülümsemesine ve giydiği togasına (ki sonradan Hint milli giysisi "sari" olarak benimsenecekti) kadar dönemin Helenistik tarzını yansıtmıştır. Budizmin yayılmasında önemli etkileri olmuştur. İki kültürün karışımından Greko-Baktria adı verilen yepyeni bir sentez doğmuştur (Küçükyağcı 2013:31-33).

Tablo 4: Dede Korkut Destanları ve Japon Masallarında Ad Alma

Dede Korkut Destanları	Japon Masalları
------------------------	-----------------

Dirse Han Oğlu Boğaç Han Boyunu Beyan Eder

“Ol zamanda bir oğlan baş kesüp kan dökme ad komazlarıdı, eyle olsa çağırdılar Dedem Korkut gelür oldu, oğlanu alup babasına vardı (Gökyay 2007: 28).”

Kazan Beg Oğlu Uruz Begün Tutsak Olduğu Boyu Beyan Eder:

Kazan Bey oğlu Uruz’un hiçbir kahramanlık yapmamasına üzülür. Adını alabilmesi için kahramanlık yapması gerektiğini düşünür. Oğlu Uruz babasına ben atamdan görüp öğrenebilirim her şeyi der. Bunun üzerine birlikte ava çıkarlar. (Gökyay 2007: 91-93).

Kam Büre Beg Oğlu Bamsı Beyrek Boyunu Beyan Eder:

“Sesimi anla, sözümü dinle, Bay Büre Bey!

Yüce Tanrı sana bir oğul vermiş,
bağışlasın”

.....

“Sen oğlunu ‘Bamsam’ diye okşarsın,
Bunun adı “Boz aygırlı Beyrek” olsun,
Adını ben verdim, yaşını Allah versin!”

(Kudret 2011 akt: Deveci, Belet ve Türe 2013: 314)

Lord Piriç Çuvalı:

Bu anlatıda Tawara Tōda (俵藤太、田原藤太) ülkeye kral olduğu zaman ikinci adını alıyor (Ozaki 2020: 11-20).

Prenses Hase’nin Öyküsü:

“Bunca yıllık kederden sonra bu kız çocuğu, ailenin yüreğine bir güneş gibi doğmuş. Onlara bu lütfu bahşedenin Kwanon olduğunu düşünerek, kızlarına Hase-Hime adını koymuşlar, bundan böyle ona Prenses Hase diye sesleneceklermiş.” (Ozaki 2020:88).

Bambu Kesicisi İle Ay Çocuk:

“Günlerden bir gün artık genç kıza isim verme günü gelir. Yaşlı çiftin bütün dostları gelir. Yaşadıkları yerin en bilge insanlarından biri olan bir bilge kıza Prenses Ay Işığı adını verir. Prenses Ay Işığı’nın isim günü kutlaması çok güzel geçer.” (Ozaki 2020:117).

Dede Korkut destanlarında ad alabilmek için kahramanın önemli bir başarı kazanması gerekmektedir. Bireyin ad almadan önceki sıfatıyla daha sonra ad almasıyla oluşan statüsü farklıdır. Aslında birey bir yandan ailesinin korumasına ihtiyaç duyarken, bir yandan da kendi başına başarılar kazanabilmenin peşindedir (Çetinkaya 2015:82).

Bireyin ad alabilmesi için, toplumsal yaşam içerisinde bir eşik atlaması gerekmektedir. Bu eşikten atladıktan sonra sorumluluklar kazanmaktadır. Toplumun

ona karşı bakışı da olumlu yönde değişmektedir (Gander 2004'den akt: Çetinkaya: 2015:82).

Kazan Bey oğlu Uruz'un hiçbir kahramanlık yapmamasına üzülmemektedir. Adını alabilmesi için kahramanlık yapmasının zamanı gelmiştir. Oğlu Uruz babasına ben atamdan görüp öğrenebilirim diyerek, aslında toplumun beklentisini de dile getirmektedir. Bundan sonra da baba oğul ava gitmektedir (Gökyay 2007: 91-93).

Ad koyma, evlilik, düğün, yas Dede Korkut destanlarında yer alan toplumsal değerler arasındadır. Ad koyma Dede Korkut destanlarında yer almaktadır. Kam Büre Beg Oğlu Bamsı Beyrek Boyunu Beyan Eder destanında Bamsı Beyrek'e de adının Dede Korkut tarafından verildiği görülmektedir (Kudret 2011 akt: Deveci, Belet ve Türe 2013: 314).

Japon masallarında ad alma konusunda Dede Korkut destanlarına göre daha az örnek olduğu görülmektedir. Lord Pirinç Çuvalı adlı masalda Tawara Tōda (俵藤太、田原藤太) ülkeye kral olduğu zaman ikinci adını alıyor. Bu da Türk kültüründe Dede Korkut destanlarında olduğu gibi, bir erkeğin ad alabilmesi için öncelikle kahramanlık yapması gerektiğini göstermektedir. Bu yönden bir benzerlik olduğu görülmektedir.

Prens Hase'nin Öyküsünde de genç kıza isim verme günü gelmektedir. Yaşlı çiftin bütün dostlarını bu özel güne davet etmektedir. Yaşadıkları yerin en bilge insanlarından biri olan bir bilge kıza Prens Ay Işığı adını vermektedir. Dede Korkut destanlarında da ad veren kişi her destanın sonunda Dede Korkut olmaktadır. Ayrıca Dede Korkut da bilge bir kişidir. Bu yönden de bir benzerlik olduğu görülmektedir.

4. Tartışma ve Sonuç

Japon toplumu ve Türk toplumunun edebî ürünleri içinde yer alan Dede Korkut destanları ve

Japon masallarının karşılaştırıldığı bu araştırmada incelenen edebî ürünlerde benzerlikler olduğu görülmüştür. Bu benzerlikler çocuk sahibi olma, inanç, musiki ve ad alma motiflerinde görülmektedir. Bununla birlikte bazı noktalarda iki toplumun farklı özellikler taşıdığı da tespit edilmiştir.

Geleneksel Japonya hem yerli hem de dışarıdan gelen bir kültürle gelişmiştir. Japonlar tarihöncesi ve yazılı kayıt dönemlerinde kendilerine özgü bazı özelliklere sahip olmuştur. İlahi bir imparatorluk ailesi ülkede bulunmaktaydı. Ancak ülkeyi o aile yönetmiyordu. Çünkü siyasi yönetim, imparatorluk çehresinin arkasında işleri yürüten başka ailelerin elindeydi. Toplum, belirgin bazı hiyerarşik düzenden oluşmaktaydı. Ekonomi daha çok tarıma dayanıyordu. Yerli Şinto açık ve kesin olarak ifade edilmişti. Ülkenin dışından gelen Budizm, hayata teknolojik ve kültürel bir boyut kazandırdı. Bu dönemde Çin yazısı benimsendi. Eski edebi örnekler Çin kavramlarını alan tarihöncesi dönemle kayıtlı tarih arasındaki dönem tarihçiler tarafından incelendi. İlk Japonlar, uyumlu yabancı fikirleri yerli inançlarla bütünleştirerek daha yüksek bir kültürel inceliği meydana getirmişlerdir (Meyer 2014:19).

Japonlarda olduğu gibi Türkler de yerli ve yabancı kültürel özelliklerinin gelişmesiyle, kendi kimliğini oluşturmuştur. Türklerin destanlarında, halk hikâyelerinde,

masallarında ve diğer edebi ürünlerinde Türk kültürünün ortak unsurlarını görmek mümkündür. Bu ortak nitelikler, aynı zamanda Türk kimliğinin oluşmasını sağlamıştır demek yanlış olmayacaktır. Türklerin ortak bilincinin oluşmasında Türk kahramanlarının ve devlet adamlarının etkisi olmuştur.

Türkiye’de “Japonya Yılı” olarak kutlanan 2010’da, bu uzak ülkeye duyulan sempati ve merak yeniden gündeme gelmişti. Bununla birlikte yüz yılı aşan ilişkilerin bütününe bakıldığı zaman, Türkiye’deki Japonya algısının, hemen hemen tamamının olumlu olduğu görülebilir. Aynı durum, büyük ölçüde Japonya’da da karşılık bulmaktadır. Japonya’nın kültürünü koruyarak gelişmesi ve modernleşmesi, Türkiye için uzun yıllardır “Türk usulü” bir deyimle “Japon mucizesi” olarak görülmüştür (Aksakal 2012: 84).

Araştırmanın sonuçlarında elde edilen verilere göre; Japon masallarında ve Dede Korkut destanlarında geçen çocuk sahibi olma ve statü motifi incelendiğinde görülmüştür ki; her iki toplum için de çocuk sahibi olmak önemlidir. Toplumda daha yüksek bir yer edinmeye vesile olmaktadır. Dede Korkut destanlarında özellikle erkek evlat sahibi olmak övülmekte, onun bir kahraman olarak yetiştirilmesi ön planda olmaktadır. Japon masallarında ve Dede Korkut destanlarında yine çocuk sahibi olabilmek için, türlü zorluklar içinde yolculuklar yaparak, dua ederek çaba gösterilmektedir. Toplumdaki statü de çocuk sahibi olunduğunda değişmekte ve o kişilerin statüsü yükselmektedir. Bu farklılığı birey sosyal yaşantıda hissetmektedir.

Japon masallarında ve Dede Korkut destanlarında geçen inanç motifine bakıldığı zaman, inançla ilgili özelliklere her iki toplumun da bu eserlerinde yer verdikleri görülmüştür. Özellikle güç bir durumla karşılaşıldığı zaman, bu sorundan kurtulabilmek için kahramanlar dua etmekte, inandıkları ilahtan yardım istemektedir. Dede Korkut destanlarında inanç kavramlarının çokluğu, Türklerin henüz 9. yüzyılda İslamiyet’i kabul etmelerine rağmen destanın teşekkül ettiği devre olan 9, 10, 11 ve 12. yüzyıllarda İslam’ın özümsemişini edebi ürünler kanıtlar niteliktedir.

Japon masallarında ve Dede Korkut destanlarında geçen musiki motifi incelendiğinde, Japonların kendi müzik aletleri olan “samisen, koto” gibi müzik aletlerinden bahsettikleri görülmektedir. Eğlenirken ve misafirlerini ağırlarken bu müzik aletlerini kullandıkları görülmüştür. Ayrıca dua ederken şiir okuyarak isteklerini, dileklerini dile getirmekte oldukları durumlarla karşılaşmıştır. Dede Korkut destanlarında ise kopuz hemen hemen her hikâyede kendisine yer bulmuştur. Elinde kopuz bulunan kişiye kopuzun kutsal sayılmasından dolayı dokunulmaması, ozanların bu anlatılardan başlayarak âşıklık geleneğini sürdürmesi musikiye verilen öneme işaret etmektedir.

Japon masallarında ve Dede Korkut destanlarında geçen ad alma motifine bakılacak olursa, Dede Korkut destanlarında ad almanın her anlatının sonunda görüldüğü ancak, Japon masallarında daha az olduğu görülecektir. Dede Korkut destanlarında geçen kahraman önemli bir başarı ve kahramanlık gösterdiği zaman, ona ad verilmektedir.

Oğuzlar bağımsız ve tutsak olmadan yaşamak için mücadele verirler. Bununla birlikte sağlık, iyi beslenme gibi konulara da önem verirler. Japon masallarında da

genelde bu konulara önem verildiği görülmektedir. Japonlar genelde balıkçılıkla uğraşmakta ve yemeklerinde pirinç kullanmaktadır. Dede Korkut destanlarında ise avcılık günlük hayatın önemli etkinliklerindedir. Eğlenceler yapılması, şöenler düzenlenmesi hem Dede Korkut destanlarında hem de Japon masallarında görülebilmektedir. Araştırmada ele alınan motiflerde bazı benzerlikler görülmüştür. Bazı değerlerin işlenmesinde ise farklılıklar görülmüştür.

Bundan sonraki yapılacak olan çalışmalarda, bu iki farklı toplumun edebiyatının farklı yönlerden karşılaştırılması ile ilgili çalışmalar geliştirilerek sürdürülebilir. Böylece iki milletin birbirini daha yakından tanıma şansı yakalanabilir. Kültürel işbirlikleri için somut adımlar atma konusunda eksik kalan yönleri tamamlamak için fırsatlar oluşturulabilir.

KAYNAKLAR

- Aksakal, Hasan, 2012. "Japon Ve Türk Modernleşmelerinin Karşılaştırmalı Tarihi Üzerine Bir Değerlendirme Gerçekten "Japon Mucizesi" Vs. "Türk Usulü" Mü?. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*. Sayı:27: 83-108.
- Alsaç, Fevziye, 2018. "Dede Korkut Hikâyelerinde Kültürel Bellek Bağlamında Gelenekler", *Journal Of Turkish Language And Literature*. Volume:4, Issue:1, Winter 2018: 17-35.
- Ashkenazi, Michael, 2003. *Handbook Of Japanese Mythology*. California: Library Of Congress Cataloging İn Publication Data.
- Aydın, Mehmet, 1997. Türklerin Dînî Tarihi Üzerinde Bir Değerlendirme, *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*. Sayı:4:1-9.
- Çetinkaya, Gülnaz, 2015. "Dede Korkut Hikâyeleri'nde Benlik, Kimlik, Kişilik Üçgeninde Devletlü Oğul, Yiğit Ve Eren". *Türkbilig*, 2015/30: 79-88.
- Eberhard, Wolfram, 1992. *Dünya Tarihi, En Eski Devirlerden Zamanımıza Kadar Uzak Doğu Tarihi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Gökyay, Orhan Şaik, 2006. *Dedem Korkudun Kitabı, Kitab-ı Dedem Korkut Âlâ Lisan-ı Taife-ı Oğuzan*. İstanbul: Kabalıcı Yayınevi.
- Güngör, Erol 1992. *Tarihte Türkler*. 4.Basım, İstanbul: Ötüken Neşriyat A.Ş.
- Güngör, Erol 1992. *Türk Kültürü Ve Milliyetçilik*. 9.Basım, İstanbul: Ötüken Neşriyat A.Ş.
- Kafkasyalı, Yavuz Selim, 2015. "Dede Korkut Oğuznâmeleri Perspektifinden Oğuzlarda Müsikî". *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19 1: 179-194.
- Krippendorff, Klaus, 2004. *Content Analysis An Introduction To Its Methodology*. Usa: Sagepublications.
- Küçükyağın, Erdal, 2013. *Dönüm Noktalarıyla Japon Tarihi Samuraylar Çağı*. İstanbul: İnkılâp Kitabevi Yayın Sanayi Ve Tic. Aş.

Marshall, Catherine Ve Rossman, Gretchen B. 2006. *Designing Qualitative Research*. California: Sage Puplication.

Meyer, Milton W., 2014. *Japonya Tarihi Hanedanlık Döneminden Günümüz Japonyası'na*. İstanbul: İnkılâp Kitabevi Yayın Sanayi Ve Tic. Aş.

Ozaki, Yei Theodora 2020. *Japon Masalları*. İstanbul: Karakarga Yayınları.

Özdemir, Mehmet 2018. "Türk Kültüründe Çocuk Sahibi Olma Olgusundan Hareketle Dede Korkut Kitabı'nda Sevgi Ve Bağlılık Temalarının İncelenmesi", I. Uluslararası Kanuni Sultan Süleyman Sempozyumu, 21. Yüzyılda Kanuni'yi Anlamak, 24-26 Nisan 2018, S: 216-225, Trabzon, Türkiye.

Öztürk, Murat 2013. İslamiyet'ten Önce Türklerin Din Anlayışı Ve Gök Tanrı Dini. *History Studies A Tribute To Prof. Dr. Halil İncalcık*, Sayı 5/2: 327-347.

Propp, Vladamir 2017. *Masalın Biçimbilimi*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Soyuçok, M. Ve Batur, Z. 2018. "Dede Korkut Hikâyelerinde İnanç Kavramı Ve Bu Kavrama Yüklenen Anlamlar". *International Periodical For The Languages, Literature And History Of Turkish Or Turkic*, Volume 12/18: 545-560.

Togan, Zeki Velidi 1981. *Umumi Türk Tarihine Giriş*. 3.Baskı, İstanbul: Enderun Kitabevi.

Xallıyeva, Gulnoz 2020. *Karşılaştırmalı Edebiyat*. Mersin: Mer-Ak Mersin Akademi Yayınları.

Yılar, Murat Bayram 2020. *Türk Kültürü Ve Türk Uygarlığı Menşei Ve Gelişmesi*. Türk Kültür Coğrafyası, Editör: Prof. Dr. Ali Sinan Bilgili, Ankara: Pegem Akademi.

Yaşkan, Samet 2020. *Şintoizmde İbadet* Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.